ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 5ης Οκτωβρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-100/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Gerechtshof te Amsterdam (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Φεβρουαρίου 2005, στο πλαίσιο της δίκης

ASM Lithography BV

κατά

Inspecteur van de Belastingdienst/Douane Zuid/kantoor Roermond,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský, J.-P. Puissochet, U. Lõhmus (εισηγητή) και A. Ó Caoimh, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελέας: M. Poiares Maduro
γραμματέας: K. Sztranc, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιανουαρίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η ASM Lithography BV, εκπροσωπούμενη από τους E. H. Mennes και L. E. C. Kanters, belastingadviseurs,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις H. G. Sevenster και M. de Mol και τον M. de Grave,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την J. Hottiaux, επικουρούμενη από τον F. Tuytschaever, advocaat,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 121, παράγραφος 1, 122, στοιχείο γ΄, και 236 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1, στο εξής: τελωνειακός κώδικας).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της ASM Lithography BV (στο εξής: ASM Lithography) και του Inspecteur van de Belastingdienst-Douane Zuid/kantoor Roermond (στο εξής: Inspecteur) με αντικείμενο αίτηση περί επιστροφής δασμών για εμπορεύματα που τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία μεταξύ Οκτωβρίου 1998 και Ιουλίου 2000.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 114 του τελωνειακού κώδικα έχει ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 115, το καθεστώς τελειοποίησης προς επανεξαγωγή ("ενεργητικής τελειοποίησης") επιτρέπει να χρησιμοποιούνται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, προκειμένου να υποβληθούν σε μία ή περισσότερες εργασίες τελειοποίησης:

α) μη κοινοτικά εμπορεύματα που πρόκειται να επανεξαχθούν εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας υπό μορφή παράγωγων προϊόντων, χωρίς να υπόκεινται σε εισαγωγικούς δασμούς ή σε μέτρα εμπορικής πολιτικής·

β) [...]

2. Νοούνται ως:

α) σύστημα αναστολής: το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεξαγωγή με τη μορφή την οποία προβλέπει η παράγραφος 1, στοιχείο α'·

[...]

δ) παράγωγα προϊόντα: όλα τα προϊόντα που προκύπτουν από εργασίες τελειοποίησης·

[...]»

4 Το άρθρο 121, παράγραφος 1, του κώδικα αυτού ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 122, όταν δημιουργείται τελωνειακή οφειλή, το ποσό της οφειλής αυτής καθορίζεται βάσει των στοιχείων δασμολόγησης που ισχύουν για τα εμπορεύματα εισαγωγής κατά τη χρονική στιγμή της αποδοχής της διασάφησης για την υπαγωγή των εμπορευμάτων αυτών στο καθεστώς τελειοποίησης προς εξαγωγή.»

5 Το άρθρο 122 του κώδικα αυτού προβλέπει τα εξής:

«Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 121, τα παράγωγα προϊόντα:

α) υπόκεινται στους εισαγωγικούς δασμούς που ισχύουν γι' αυτά όταν:

— έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία και περιλαμβάνονται στον κατάλογο που καταρτίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής, εφόσον αντιστοιχούν αναλογικά στο εξαγόμενο τμήμα των παράγωγων προϊόντων τα οποία δεν περιέχονται στον εν λόγω κατάλογο. Πάντως, ο κάτοχος της άδειας μπορεί να ζητήσει τη δασμολόγηση αυτών των προϊόντων σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 121,

— υπόκεινται σε επιβαρύνσεις που έχουν θεσπιστεί στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και τούτο προβλέπεται από τις διατάξεις που θεσπίζονται με τη διαδικασία της επιτροπής·

β) υπόκεινται σε εισαγωγικούς δασμούς που καθορίζονται σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν στα πλαίσια του εν λόγω τελωνειακού συστήματος ή για τις ελεύθερες ζώνες ή ελεύθερες αποθήκες, εφόσον έχουν υπαχθεί σε καθεστώς αναστολής ή σε ελεύθερη ζώνη ή ελεύθερη αποθήκη.

Ωστόσο:

— ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει τη δασμολόγηση σύμφωνα με το άρθρο 121,

— στην περίπτωση που τα παράγωγα εμπορεύματα έχουν λάβει έναν από τους προαναφερόμενους τελωνειακούς προορισμούς, εκτός της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο, το ποσό των εισαγωγικών δασμών πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσο με εκείνο που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 121·

γ) είναι δυνατόν να υποβάλλονται στους κανόνες δασμολόγησης που προβλέπονται στο πλαίσιο του καθεστώτος μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο, εφόσον το εμπόρευμα εισαγωγής είχε υπαχθεί σ' αυτό το καθεστώς·

[...]»

6 Το άρθρο 130 του τελωνειακού κώδικα ορίζει τα ακόλουθα:

«Το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο επιτρέπει την επεξεργασία, στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, μη κοινοτικών εμπορευμάτων, προκειμένου να υποβληθούν αυτά σε εργασίες που μεταβάλλουν το είδος ή την κατάστασή του[ς], χωρίς να υπόκεινται στους εισαγωγικούς δασμούς ή σε μέτρα εμπορικής πολιτικής, και τη θέση των προϊόντων που προκύπτουν από τις εν λόγω εργασίες σε ελεύθερη κυκλοφορία αφού καταβληθούν οι αναλογούντες εισαγωγικοί δασμοί. Τα προϊόντα αυτά ονομάζονται μεταποιημένα προϊόντα.»

7 Κατά το άρθρο 236 του ίδιου κώδικα:

«1. Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών πραγματοποιείται εφόσον αποδεικνύεται ότι κατά τη στιγμή της πληρωμής τους το ποσό τους δεν οφειλόταν νομίμως ή ότι το ποσό βεβαιώθηκε κατά παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2.

[...]

Δεν χορηγείται επιστροφή ή διαγραφή δασμών, όταν τα γεγονότα που οδήγησαν στην πληρωμή ή τη βεβαίωση ποσού το οποίο δεν οφειλόταν νομίμως προκύπτουν από δόλιο τέχνασμα του ενδιαφερομένου.

2. Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών παραχωρείται κατόπιν υποβολής αιτήσεως στο αρμόδιο τελωνείο πριν από την εκπνοή προθεσμίας τριών ετών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης των εν λόγω δασμών στον οφειλέτη.

[...]»

8 Η απόφαση 97/359/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 1997, για την κατάργηση των δασμών που επιβάλλονται σε ορισμένα προϊόντα της τεχνολογίας πληροφοριών (ΕΕ L 155, σ. 1), ενέκρινε εξ ονόματος της Κοινότητας τη συμφωνία για το εμπόριο προϊόντων της τεχνολογίας πληροφοριών και την ανακοίνωση για τη θέση της σε εφαρμογή. Η συμφωνία αυτή, αποτελούμενη από την υπουργική δήλωση της 13ης Δεκεμβρίου 1996, η οποία εγκρίθηκε κατά την πρώτη διάσκεψη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου στη Σιγκαπούρη, και από τα παραρτήματα και τα συνημμένα έγγραφά της, είχε ως σκοπό την παγίωση και την κατάργηση, το αργότερο από την 1η Ιανουαρίου 2000, των δασμών για ορισμένα προϊόντα της τεχνολογίας των πληροφοριών.

9 Κατόπιν της ανωτέρω υπουργικής δηλώσεως, η οποία με το παράρτημά της παρότρυνε τα μέρη να καταργήσουν αυτόνομα τους δασμούς πριν από την 1η Ιανουαρίου 2000, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 2216/97, της 3ης Νοεμβρίου 1997, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87, σχετικά με τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο και την αυτόνομη αναστολή της είσπραξης δασμών του κοινού δασμολογίου για ορισμένα προϊόντα της τεχνολογίας των πληροφοριών (ΕΕ L 305, σ. 1).

10 Με το άρθρο 3 του κανονισμού 2216/97 προστέθηκε η υποσημείωση κστ΄ στο δεύτερο μέρος, στήλη 3, του παραρτήματος Ι του κανονισμού 2658/87, για ορισμένους κωδικούς ΣΟ, η οποία έχει ως εξής:

«Αυτόνομη αναστολή αόριστης διάρκειας.»

11 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1677/98 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 1998, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 2913/92 (ΕΕ L 212, σ. 18), πρόσθεσε στον κατάλογο των εμπορευμάτων που μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς μεταποιή-

σεως υπό τελωνειακό έλεγχο, ο οποίος παρατίθεται στην πρώτη στήλη του παραρτήματος 87 του κανονισμού 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 253, σ. 1), ορισμένα ηλεκτρονικά εξαρτήματα που μπορούν να μεταποιηθούν σε προϊόντα της τεχνολογίας πληροφοριών της δεύτερης στήλης του εν λόγω παραρτήματος.

12 Κατά το παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού 1677/98, «[σ]το παράρτημα 87 [προστέθηκε] το ακόλουθο κείμενο:

	Στήλη 1	Στήλη 2
Αύξων αριθμός	Εμπορεύματα των οποίων επιτρέπεται η μεταποίηση υπό τελωνειακό έλεγχο	Μεταποίηση η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί
'18	Οποιοσδήποτε ηλεκτρονικός τύπος ανταλλακτικών, μερών, συνόλων (συμπεριλαμβανομένων των υποσυνόλων), ή υλικά (ηλεκτρονικά ή μη) τα οποία είναι απαραίτητα στην ηλεκτρονική διεργασία παρουσίασης των επεξεργασμένων προϊόντων	Διαδικασία στην οποία εμπίπτουν τα προϊόντα της τεχνολογίας της πληροφορικής με: 1) [...] 2) Ένας υπότιτλος ΣΟ οριζόμενος για τα άρθρα 1, 2 ή 3 του κανονισμού (ΕΚ) 2216/97 του Συμβουλίου [...] στον οποίο μια αυτόνομη αναστολή δασμών υπάρχει κατά την ημερομηνία έκδοσής του. [...]"»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

13 Η ASM Lithography αναπτύσσει και κατασκευάζει συσκευές (βηματικούς αποτυπωτές) που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή μικροκυκλωμάτων στη βιομηχανία της πληροφορικής. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, αγοράζει έξω

από την Κοινότητα εξαρτήματα και μερικώς συναρμολογημένα στοιχεία, τα οποία χρησιμοποιούνται τόσο για την κατασκευή βηματικών αποτυπωτών και συστημάτων βηματικής αποτυπώσεως και σαρώσεως (step and scan) όσο και ως υποσυναρμολογήσεις, ή παραδίδονται στους αγοραστές ως ανταλλακτικά.

14 Η ASM Lithography έλαβε, με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1988 και δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1999/85 του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 1985, για το καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης (ΕΕ L 188, σ. 1), ο οποίος καταργήθηκε από τον τελωνειακό κώδικα, έγκριση τελειοποιήσεως προς επανεξαγωγή με χρήση του συστήματος αναστολής, η οποία είχε αόριστη διάρκεια.

15 Η ASM Lithography διοχετεύει μέρος των παραγώγων προϊόντων εκτός της Κοινότητας. Υποχρεούται να υποβάλλει περιοδικά ενώπιον των τελωνειακών αρχών αίτηση εκκαθαρίσεως των λογαριασμών ως προς τα μη μεταποιηθέντα εμπορεύματα και τα εξαχθέντα παράγωγα προϊόντα.

16 Τα υπόλοιπα παράγωγα προϊόντα, καθώς και τα προϊόντα που εισάγονται ως έχουν, τίθενται σε ελεύθερη κυκλοφορία. Καθόσον πρόκειται για προϊόντα της τεχνολογίας των πληροφοριών, η πλειονότητα αυτών μπορούσε να υπαχθεί στο καθεστώς αναστολής της εισπράξεως δασμών, δυνάμει του κανονισμού 2216/97. Με ισχύ από τον Αύγουστο του 1998, ο κανονισμός 1677/98 πρόσθεσε τα ηλεκτρονικά εξαρτήματα στα εμπορεύματα που μπορούν να υπαχθούν στο καθεστώς μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο.

17 Μεταξύ Οκτωβρίου 1998 και Ιουλίου 2000, η ASM Lithography υπέβαλλε μηνιαίες δηλώσεις ως προς τα τεθέντα σε ελεύθερη κυκλοφορία παράγωγα προϊόντα, στις οποίες περιλαμβάνονταν, ιδίως, το τιμολόγιο του εμπορεύματος εισαγωγής, ο εφαρμοστέος συντελεστής, διοικητικοί κωδικοί προορισμού, καταγωγής και προελεύσεως, η δασμολογητέα αξία και ο οφειλόμενος δασμός.

18 Η ASM Lithography υπολόγιζε τον οφειλόμενο δασμό σύμφωνα με το άρθρο 121 του τελωνειακού κώδικα, βάσει των στοιχείων δασμολογήσεως που ίσχυαν για τα οικεία εμπορεύματα κατά τη χρονική στιγμή της υπαγωγής τους στο καθεστώς τελειοποιήσεως προς εξαγωγή. Από τα στοιχεία που προσκομίσθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι, αν η εν λόγω εταιρία είχε στηριχθεί, δυνάμει του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του εν λόγω κώδικα, σε συνδυασμένη εφαρμογή των κανονισμών 2216/97 και 1677/98, ο υπολογισμός των δασμών αυτών θα θεμελιωνόταν σε στοιχεία δασμολογήσεως των παραγώγων προϊόντων και μόνον το 2 % έως 3 % των οικείων εξαρτημάτων θα υπέκειτο σε δασμό, ενώ ως προς το 97 % έως 98 % των εισαγομένων προϊόντων θα ίσχυε μηδενικός συντελεστής.

19 Βάσει των δηλώσεων της ASM Lithography, ο Επιθεωρητής εξέδωσε πράξεις καταλογισμού, επισημαίνοντας ότι «ο δασμός οφείλεται σύμφωνα με το άρθρο 204, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, του [τελωνειακού κώδικα], εξαιτίας της παραιτήσεως από την ατέλεια λόγω εγκρίσεως [τελειοποιήσεως προς επανεξαγωγή]» και ότι «αυτή η πράξη καταλογισμού έχει προσωρινό χαρακτήρα». Η τελωνειακή οφειλή προσδιορίσθηκε βάσει του άρθρου 121, παράγραφος 1, του εν λόγω κώδικα και το ύψος της αντιστοιχούσε προς εκείνο που είχε υπολογισθεί από την ASM Lithography στις μηνιαίες δηλώσεις της.

20 Στις 26 Απριλίου 2001 και αφού είχε εξοφλήσει την οφειλή της η ASM Lithography υπέβαλε στον Επιθεωρητή αίτηση περί επιστροφής δασμών δυνάμει του άρθρου 236 του τελωνειακού κώδικα, με αντικείμενο εισαγωγικούς δασμούς συνολικού ύψους 2 105 393,20 NLG (ολλανδικών φιορινιών) (955 385,78 ευρώ). Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε και η μετέπειτα ασκηθείσα διοικητική προσφυγή κρίθηκε αβάσιμη με απόφαση της 2ας Μαΐου 2002.

21 Κατόπιν αυτών η ASM Lithography προσέφυγε ενώπιον του Gerechtshof te Amsterdam. Το δικαστήριο αυτό επισημαίνει ότι, κατά τη θέση των επίμαχων παραγώγων προϊόντων σε ελεύθερη κυκλοφορία, η ASM Lithography δεν ζήτησε ρητώς την υποβολή τους στους κανόνες που προβλέπονται στο πλαίσιο του καθεστώτος μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο, δυνάμει του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του τελωνειακού κώδικα, και ότι μόνο μετά την έκδοση της πράξεως καταλογισμού κατ' εφαρμογή του άρθρου 121, παράγραφος 1, του εν λόγω κώδικα,

κατά της οποίας άλλωστε δεν άσκησε διοικητική προσφυγή, υπέβαλε αίτημα περί εφαρμογής του εν λόγω καθεστώτος.

22 Το Gerechtshof te Amsterdam διατηρεί ωστόσο αμφιβολίες όσον αφορά το ζήτημα αν σε μια τέτοια περίπτωση ο υπολογισμός του ύψους της τελωνειακής οφειλής πρέπει να διενεργείται βάσει του άρθρου 121, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα ή του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του ίδιου κώδικα και, για τον λόγο αυτόν, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει η τελωνειακή οφειλή, όσον αφορά παράγωγα προϊόντα όπως τα ένδικα, που θεωρούνται ότι έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία, να καθορίζεται βάσει των κατά το άρθρο 122, στοιχείο γ΄, του τελωνειακού κώδικα στοιχείων δασμολογήσεως, ακόμη κι αν η προσφεύγουσα δεν το έχει προηγουμένως ζητήσει ρητώς;

2) Αν στο πρώτο ερώτημα δοθεί αρνητική απάντηση, πρέπει τότε να γίνει δεκτό ένα εκ των υστέρων —μετά την ανακοίνωση του προκύπτοντος από την τελωνειακή οφειλή ποσού δασμών, που υπολογίσθηκε βάσει των κατά το άρθρο 121, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα στοιχείων δασμολογήσεως— υποβληθέν στο πλαίσιο αιτήσεως επιστροφής βάσει του άρθρου 236 του τελωνειακού κώδικα αίτημα εκ νέου υπολογισμού του ποσού της τελωνειακής οφειλής βάσει των κατά το άρθρο 122, στοιχείο γ΄, του τελωνειακού κώδικα στοιχείων δασμολογήσεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

23 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί αν το άρθρο 122, στοιχείο γ΄, του τελωνειακού κώδικα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι,

κατά τον καθορισμό του ύψους της τελωνειακής οφειλής που προκύπτει από τη θέση παραγώγων προϊόντων σε ελεύθερη κυκλοφορία, οι εθνικές τελωνειακές αρχές υποχρεούνται να εφαρμόζουν τους συναφείς με το καθεστώς μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο κανόνες δασμολογήσεως στην περίπτωση κατά την οποία τα εμπορεύματα εισαγωγής είχαν υπαχθεί στο καθεστώς αυτό, μολονότι η ενδιαφερόμενη εταιρία δεν έχει υποβάλει ρητή σχετική αίτηση.

24 Τα άρθρα 121 και 122 του τελωνειακού κώδικα προβλέπουν δύο διαφορετικές βάσεις υπολογισμού της τελωνειακής οφειλής για εμπορεύματα που εισάγονται υπό το καθεστώς της τελειοποιήσεως προς επανεξαγωγή.

25 Το άρθρο 121 του τελωνειακού κώδικα περιέχει γενικό κανόνα, εφαρμοστέο σε όλα τα εμπορεύματα που εισάγονται υπό το καθεστώς αυτό, βάσει του οποίου, όταν γεννάται τελωνειακή οφειλή, το ποσό της οφειλής αυτής καθορίζεται βάσει των στοιχείων δασμολογήσεως που ισχύουν για τα εμπορεύματα εισαγωγής κατά τη στιγμή της αποδοχής της διασαφήσεως για την υπαγωγή των εμπορευμάτων αυτών στο καθεστώς τελειοποιήσεως προς εξαγωγή.

26 Αντιθέτως, το άρθρο 122 του ίδιου κώδικα θεσπίζει παρεκκλίσεις από τον ανωτέρω κανόνα, καθόσον περιέχει κατάλογο ιδιαιτέρων περιπτώσεων κατά τις οποίες το ύψος της τελωνειακής οφειλής καθορίζεται, για τα παράγωγα προϊόντα, βάσει κριτηρίων διαφορετικών από το προβλεπόμενο στο εν λόγω άρθρο 121.

27 Από το κείμενο των άρθρων 121 και 122 του τελωνειακού κώδικα συνάγεται ότι, δεδομένου ότι το δεύτερο από τα άρθρα αυτά εφαρμόζεται κατά παρέκκλιση από το πρώτο, στην περίπτωση κατά την οποία τα εμπορεύματα εισαγωγής που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς τελειοποιήσεως προς επανεξαγωγή τίθενται σε ελεύθερη

κυκλοφορία, οι τελωνειακές αρχές καταρχήν οφείλουν να καθορίζουν το ύψος της τελωνειακής οφειλής βάσει του εν λόγω άρθρου 121. Όπως ορθώς επισημαίνει η Ολλανδική Κυβέρνηση με τις παρατηρήσεις της, παρέκκλιση από την υποχρέωση αυτή χωρεί μόνον εφόσον συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις του άρθρου 122 του ίδιου κώδικα.

28 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η ASM Lithography υποστήριξε ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 122 του τελωνειακού κώδικα και, ειδικότερα, του κανόνα που προβλέπεται στο στοιχείο γ΄ του άρθρου αυτού, δεν απαιτείται προηγούμενη αίτηση του ενδιαφερομένου. Οι κανόνες του εν λόγω άρθρου 122 εφαρμόζονται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις, σε αντίθεση με τον κανόνα του άρθρου 121 του τελωνειακού κώδικα, επομένως το πρώτο από τα άρθρα αυτά αποτελεί lex specialis, η εφαρμογή του οποίου πρέπει να υπερισχύει εκείνης του δεύτερου άρθρου.

29 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

30 Πράγματι, στο άρθρο 122, στοιχεία α΄ έως γ΄, του τελωνειακού κώδικα, αναφέρονται διάφορες περιπτώσεις στις οποίες μπορούν να υπαχθούν τα παράγωγα προϊόντα για τους σκοπούς του καθορισμού των οφειλόμενων εισαγωγικών δασμών. Από το κείμενο των διατάξεων των στοιχείων α΄ και β΄ του άρθρου αυτού προκύπτει ότι, εφόσον τα παράγωγα προϊόντα υπάγονται σε μια από τις προβλεπόμενες στις διατάξεις αυτές περιπτώσεις, οι κανόνες που αυτές θεσπίζουν εφαρμόζονται υποχρεωτικώς από τις εθνικές τελωνειακές αρχές, αν και ο ενδιαφερόμενος μπορεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, να ζητήσει τη δασμολόγηση των προϊόντων αυτών σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 121 του εν λόγω κώδικα.

31 Αντιθέτως, τούτο δεν ισχύει ως προς τον κανόνα του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του εν λόγω κώδικα. Πράγματι, με τον τρόπο που είναι διατυπωμένη, η διάταξη αυτή δεν επιβάλλει στις εθνικές τελωνειακές αρχές κάποια υποχρέωση, αλλά αρκείται στο να θεσπίσει έναν προαιρετικά εφαρμοζόμενο κανόνα, καθόσον ορίζει ότι, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 121, τα παράγωγα προϊόντα είναι δυνατόν να υποβάλλονται στους κανόνες δασμολογήσεως που προβλέπονται στο πλαίσιο του καθεστώτος μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο, εφόσον το εμπόρευμα εισαγωγής είχε υπαχθεί στο καθεστώς αυτό.

32 Επομένως, για τον καθορισμό του ύψους μιας τελωνειακής οφειλής κατά τη θέση παραγώγων προϊόντων σε ελεύθερη κυκλοφορία, το άρθρο 122, στοιχείο γ΄, του τελωνειακού κώδικα δεν επιβάλλει στις εθνικές τελωνειακές αρχές την υποχρέωση να εφαρμόζουν αυτεπαγγέλτως τους κανόνες δασμολογήσεως που προβλέπονται στο πλαίσιο του καθεστώτος μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο, δεδομένου ότι, ακόμα και όταν οι κανόνες αυτοί είναι ευνοϊκότεροι για τον ενδιαφερόμενο, η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται μόνον αν αυτός το ζητήσει ρητώς. Πράγματι, από τις διατάξεις του τελωνειακού κώδικα δεν συνάγεται πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη να επιβάλει στις εθνικές αρχές καθήκον αρωγής έναντι των οφειλετών, βάσει του οποίου οι αρχές αυτές οφείλουν να διαφυλάσσουν τα συμφέροντα αυτών, εφαρμόζοντας τους πλέον ευνοϊκούς κανόνες δασμολογήσεως.

33 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το γράμμα του άρθρου 62, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, βάσει του οποίου, στο πλαίσιο της διασαφήσεως για την υπαγωγή των εμπορευμάτων σε ορισμένο τελωνειακό καθεστώς, εναπόκειται στον διασαφητή να συμπεριλάβει στη διασάφησή του «όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν το τελωνειακό καθεστώς για το οποίο γίνεται η διασάφηση των εμπορευμάτων». Παρόμοια υποχρέωση παροχής όλων των αναγκαίων πληροφοριών στις τελωνειακές αρχές βαρύνει οποιονδήποτε διασαφητή κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 18, του τελωνειακού κώδικα.

34 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 122, στοιχείο γ΄, του τελωνειακού κώδικα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι, κατά τον καθορισμό του ύψους τελωνειακής οφειλής που προκύπτει από τη θέση παραγώγων προϊόντων σε ελεύθερη κυκλοφορία, οι εθνικές τελωνειακές αρχές δεν υποχρεούνται να εφαρμόζουν τους συναφείς με το καθεστώς μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο κανόνες δασμολογήσεως στην περίπτωση κατά την οποία τα εμπορεύματα εισαγωγής είχαν υπαχθεί στο καθεστώς αυτό, εκτός αν ο ενδιαφερόμενος έχει υποβάλει ρητή σχετική αίτηση.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

35 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να πληροφορηθεί αν το άρθρο 236 του τελωνειακού κώδικα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι οι εθνικές τελωνειακές αρχές οφείλουν να δεχθούν αίτηση περί επιστροφής εισαγωγικών δασμών που συνεπάγεται τον εκ μέρους τους νέο υπολογισμό του ύψους μιας τελωνειακής οφειλής βάσει του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του εν λόγω κώδικα, ενώ το ποσό της οφειλής αυτής έχει ήδη υπολογισθεί βάσει του άρθρου 121 του εν λόγω κώδικα και γνωστοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο.

36 Με τις παρατηρήσεις της, η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζει συναφώς ότι, επειδή οι τελωνειακές αρχές ορθώς προέβησαν σε εφαρμογή του άρθρου 121 του τελωνειακού κώδικα, η τελωνειακή οφειλή κατά τη στιγμή της καταβολής οφειλόταν νομίμως και ότι, εν πάση περιπτώσει, εφόσον παρέχεται στον ενδιαφερόμενο δυνατότητα επιλογής όσον αφορά τη μέθοδο υπολογισμού της οφειλής αυτής, αυτός δεν θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ζητήσει εκ των υστέρων, επικαλούμενος το άρθρο 236 του τελωνειακού κώδικα, την εφαρμογή άλλης μεθόδου υπολογισμού, από την οποία θα προέκυπτε αποτέλεσμα ευνοϊκότερο για τον ίδιο.

37 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

38 Από το γράμμα του άρθρου 236 του τελωνειακού κώδικα προκύπτει ότι οι εθνικές τελωνειακές αρχές προβαίνουν σε επιστροφή δασμών εφόσον αποδεικνύεται, μεταξύ άλλων, ότι κατά τη στιγμή της καταβολής τους οι δασμοί αυτοί δεν οφείλονταν νομίμως.

39 Είναι αληθές ότι, όπως προκύπτει από την απάντηση που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, οι εθνικές τελωνειακές αρχές μπορούν να καθορίζουν το ποσό της οφειλής βάσει του άρθρου 121 του τελωνειακού κώδικα στην περίπτωση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος δεν ζητεί ρητώς την υπαγωγή των παραγώγων προϊόντων στους κανόνες δασμολογήσεως που προβλέπονται στο πλαίσιο του καθεστώτος μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο, μολονότι το εμπόρευμα εισαγωγής είχε υπαχθεί στο καθεστώς αυτό.

40 Συνεπώς, σε μια τέτοια περίπτωση, τα εισαχθέντα εμπορεύματα μπορούν εγκύρως να θεωρηθούν ως υποκείμενα σε εισαγωγικούς δασμούς. Ως εκ τούτου, οι δασμοί αυτοί νομίμως εισπράχθηκαν. Τούτο ισχύει πολλώ μάλλον στην υπό κρίση περίπτωση, στην οποία η μεν ASM Lithography, κατά την υποβολή των μηνιαίων δηλώσεων για τα τεθέντα σε ελεύθερη κυκλοφορία παράγωγα προϊόντα, υπολόγιζε τον οφειλόμενο δασμό βάσει του άρθρου 121 του τελωνειακού κώδικα, οι δε ολλανδικές τελωνειακές αρχές εξέδωσαν την πράξη καταλογισμού για ποσό αντίστοιχο προς εκείνο που είχε υπολογισθεί από την εν λόγω επιχείρηση και κατ' εφαρμογή της ίδιας διατάξεως.

41 Πάντως, το γεγονός ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, οι δασμοί κατά τη στιγμή της καταβολής τους νομίμως εισπράχθηκαν, λόγω της μη υποβολής από την ASM Lithography αιτήσεως περί εφαρμογής του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του τελωνειακού κώδικα, δεν μπορεί να συνεπάγεται την εκ των υστέρων εξομοίωση των εν λόγω δασμών, παρά τη μεταγενέστερη υποβολή τέτοιας αιτήσεως, με δασμούς νομίμως οφειλόμενους κατά την έννοια του άρθρου 236, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, καθόσον, αφενός, η μη υποβολή αιτήσεως κατά τη στιγμή της καταβολής των δασμών οφείλεται σε σφάλμα συνιστάμενο σε ακούσια παράλειψη, που δεν μπορεί να θεωρηθεί ως οριστική επιλογή, η οποία είναι εξ ορισμού εκούσια, και, αφετέρου, δεν αμφισβητείται ότι οι νομίμως οφειλόμενοι δασμοί κατόπιν μιας τέτοιας αιτήσεως θα ήταν κατώτεροι του εξοφληθέντος ποσού ή ακόμη και μηδενικοί (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2005, C-468/03, Overland Footwear, Συλλογή 2005, σ. I-8937, σκέψεις 68 και 69).

42 Επομένως, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 236 του τελωνειακού κώδικα, ήτοι, ειδικότερα, μη ύπαρξη τεχνάσματος του διασαφητή και τήρηση της προβλεπόμενης για την υποβολή της αιτήσεως επιστροφής τριετούς προθεσμίας, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται στην περίπτωση κατά την οποία υποβάλλεται αίτηση περί επιστροφής εισαγωγικών δασμών έπειτα από την κατάθεση διασαφήσεως για τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία εκ μέρους επιχειρήσεως, στην οποία η επιχείρηση εκ παραδρομής υπολόγισε το ποσό της οφειλής βάσει του άρθρου 121 του εν λόγω κώδικα, αντί να ζητήσει, δυνάμει του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του ίδιου κώδικα, καθορισμό του ποσού αυτού βάσει των κανόνων δασμολογήσεως που προβλέπονται στο πλαίσιο του καθεστώτος μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο. Εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να επαληθεύσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές.

43 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το άρθρο 236 του τελωνειακού κώδικα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι οι εθνικές τελωνειακές αρχές οφείλουν να δεχθούν αίτηση περί επιστροφής εισαγωγικών δασμών εφόσον αποδεικνύεται ότι, εξαιτίας σφάλματος του ενδιαφερομένου και από δική του επιλογή, το ποσό της τελωνειακής οφειλής έχει καθορισθεί βάσει του άρθρου 121 του εν λόγω κώδικα και του έχει γνωστοποιηθεί, έστω και αν η εν λόγω αίτηση συνεπάγεται τον εκ μέρους των αρχών αυτών νέο υπολογισμό του ύψους της οφειλής βάσει του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του τελωνειακού κώδικα.

Επί των δικαστικών εξόδων

44 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 122, στοιχείο γ΄, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι, κατά τον καθορισμό του ύψους τελωνειακής οφειλής που προκύπτει από τη θέση παραγώγων προϊόντων σε ελεύθερη κυκλοφορία, οι εθνικές τελωνειακές αρχές δεν υποχρεούνται να εφαρμόζουν τους συναφείς με το καθεστώς μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο κανόνες δασμολογήσεως στην περίπτωση κατά την οποία τα εμπορεύματα εισαγωγής είχαν υπαχθεί στο καθεστώς αυτό, εκτός αν ο ενδιαφερόμενος έχει υποβάλει ρητή σχετική αίτηση.**

2) **Το άρθρο 236 του κανονισμού 2913/92 πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι οι εθνικές τελωνειακές αρχές οφείλουν να δεχθούν αίτηση περί επιστροφής εισαγωγικών δασμών εφόσον αποδεικνύεται ότι, εξαιτίας σφάλματος του ενδιαφερομένου και όχι από δική του επιλογή, το ποσό της τελωνειακής οφειλής έχει καθορισθεί βάσει του άρθρου 121 του κανονισμού αυτού και του έχει γνωστοποιηθεί, έστω και αν η εν λόγω αίτηση συνεπάγεται τον εκ μέρους των αρχών αυτών νέο υπολογισμό του ύψους της οφειλής βάσει του άρθρου 122, στοιχείο γ΄, του εν λόγω κανονισμού.**

(υπογραφές)